

Rundskriv

Utlendingsdirektoratet
Politidirektoratet

Kopi:

Politiets sikkerhetstjeneste
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Nr.
GI-17/2022

Vår ref
20/4395-STM

Dato
2.12.2022

GI-17/2022 Relokalisering av asylsøkere til Norge – midlertidig solidaritetserklæring for middelhavslanene

1. INNLEDNING

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) viser til departementets alminnelige instruksjonsadgang, samt lov av 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven, utl.) § 128 første og annet ledd. Instruksen gjelder forberedelse og gjennomføring av relokalisering av asylsøkere til Norge. Regjeringen besluttet 22. juni 2022 norsk tilslutning til EUs midlertidige solidaritetsmekanisme for middelhavslanene (EUs solidaritetserklæring), og ved dette å bidra med relokalisering av 200 asylsøkere til Norge, etter nærmere angitte kriterier. Personene som relokaliseres skal tas på kvoten for overføringsflyktninger, men fremme søknad om beskyttelse etter ankomst til Norge.

2. BAKGRUNN

Som ledd i en gradvis tilnærming til EUs pakt om asyl og migrasjon, er det oppnådd enighet om en midlertidig solidaritetsmekanisme (Solidaritetserklæringen). Solidaritetsmekanismen skal avlaste europeiske land som er særlig berørt av migrasjonen over Middelhavet, dvs. Spania, Italia, Malta, Hellas og Kypros (Med5). Landene kan gi ulike former for solidaritetsbidrag, men hovedvekten er på relokalisering. Per nå har 14 land forpliktet seg til å bidra med relokalisering av nær 8300 personer.¹ På premisset om at mekanismen er midlertidig, har Norge sluttet seg til hovedinnholdet i Solidaritetserklæringen og på frivillig grunnlag tilbudt relokalisering av 200 asylsøkere. Regjeringen har besluttet at de som relokaliseres til Norge skal tas på kvoten for overføringsflyktninger. Det er videre et premiss at det skal unngås en kobling til «Search and Rescue» (SAR) i regi av NGO-fartøy og relokaliseringen. Norge tilbyr ikke

¹ Tyskland (3500), Frankrike (3000), Portugal (350), Irland (350), Romania (385), Norge (200), Bulgaria (179), Finland (175), Belgia (100), Kroatia (60), Luxembourg (50), Island (20), Litauen (20)

relokalisering av enslige, mindreårige asylsøkere da det ikke er ønskelig å oppmuntre til at barn migrerer alene til Europa.

Den midlertidige mekanismen har en varighet på ett år, med rapportering etter 6 måneder. Europakommisjonen har ansvar for felles prosedyrer for relokaliseringen og implementering av mekanismen skal skje i tråd med Kommisjonens standardprosedyrer (Workflow for Voluntary Relocation av 18. juli 2022), se vedlegg. Prosedyrene gjelder for uttak av alle asylsøkere med unntak av enslige mindreårige, som det er utarbeidet egne prosedyrer for.

På denne bakgrunn ber departementet om at Utlendingsdirektoratet (UDI) forbereder relokalisering av 200 asylsøkere til Norge. Følgende fordeling på land gjelder: Italia (75 personer), Hellas (75 personer) og Kypros (50 personer). Utvelgelse av kandidater og prosess med overføring til Norge skjer i henhold til instruksene nedenfor.

3. INSTRUKS

For å iverksette det norske bidraget til omfordeling må UDI nå starte forberedelsene med tanke på planlegging av relokaliseringen til Norge. UDI bes om å melde inn kontaktpunkt i relevant EU-forum. UDI bes også om å opprette kontakt med myndighetene i oppholdslandene, EUs asylbyrå (EUAA), IOM og andre involverte, med tanke på forberedelse og gjennomføring av det norske uttaket.

UDI skal velge ut 200 asylsøkere som befinner seg i hhv. Italia (75), Hellas (75) og Kypros (50) for overføring til Norge for asylsøknadsbehandling. Relokaliseringen skal gjennomføres i tråd med EUs standardprosedyrer (Workflow for Voluntary Relocation), eventuelt reviderte versjoner av disse prosedyrene. Det norske uttaket må skje med de nødvendige tilpasninger som følger av nasjonalt regelverk samt forutsetningene i denne instruksene for øvrig.

Det vises til at solidaritetsmekanismen er midlertidig og at relokalisering skal være gjennomført innen juni 2023. Det er derfor ønskelig at relokaliseringen gjennomføres snarest mulig.

3.1 Kriterier for overføring

En forutsetning for at Norge overtar saken er at søkeren er registrert som asylsøker i oppholdslandet og samtykker i at saken overføres til Norge for behandling. Overførte saker registreres som søknader om beskyttelse jf. utl. § 28.

Det er en forutsetning at kandidatene som skal overføres oppfyller følgende kriterier:

- Identitet er tilstrekkelig sannsynliggjort.
- Det må ikke foreligge opplysninger som tilsier at søkeren skal ekskluderes fra flyktningsstatus i henhold til utl. § 31 eller at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser, jf. utl. § 126, eller at utlendingen er utvist fra Norge med et innreiseforbud som UDI ikke finner at bør oppheves.

For øvrig gjelder følgende utvelgelseskriterier:

- Voksne og ev. medfølgende barn registrert som asylsøkere i oppholdslandet.
- Høy sannsynlighet (minst 80 pst.) for at det foreligger et beskyttelsesbehov. Sannsynlighet beregnes iht. UDIs vedtaksstatistikk for 2021 og porteføljer av en viss

størrelse. Følgende landgrupper omfattes: Syria, Somalia, Jemen, Eritrea, statsløse og Tyrkia. Innenfor disse landgruppene prioriteres:

- Enslige mødre
- Kvinner
- Familier med mindreårige barn
- Personer med bånd til Norge

3.2 Prosess før relokalisering

Det er oppholdslandet i samarbeid med EUs asylbyrå (EUAA) som skal identifisere kandidater for overføring. På norsk side har UDI, i samarbeid med politiet, ansvar for å gjennomføre vurdering av kandidatene opp mot kriteriene for relokalisering til Norge.

Kontroll av kandidatene mht. identitet og bakgrunn foretas av politiet før utreise fra oppholdslandet. UDI og politiet kan vurdere å utføre ytterligere undersøkelser, herunder foreta sikkerhetsintervju med kandidatene, herunder hvorvidt slik kontroll kan gjennomføres ved fjernintervju eller krever fysisk tilstedeværelse. Det vises her til at Kommisjonen har henstilt landene om å vurdere alternativer til fysiske delegasjoner av hensyn til en effektiv prosess og minst mulig belastning på oppholdslandenes administrasjon.

Politiet bes videre vurdere behovet for å koordinere prosessen med Politiets sikkerhetstjeneste (PST), herunder sikre at PST får forelagt listene over kandidater.

UDI bes se hen til nasjonal mottaks- og bosettingskapasitet ved vurdering av andel kandidater innenfor ulike kategorier. Dette kan være et særlig relevant hensyn for blant annet personer med særskilte helse- og omsorgsbehov.

Kandidater som oppfyller vilkårene i denne instruksjonen gis innreisetillatelse etter utl. § 126 fjerde ledd. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/399 om et unionsregelverk som regulerer bevegelsen av personer over grenser (grenseforordningen) artikkel 6 nr. 1 er ikke til hinder for innreise, jf. artikkel 6 nr. 5 bokstav c. Personer som er omfattet av instruksjonen skal ikke bortvises etter utl. § 17. UDI behandler deretter søknad om beskyttelse, jf. utl. § 28.

3.3 Relokalisering til Norge

Proessen med relokalisering til Norge må skje i tett koordinering med EU, og i tråd med de standardprosedyrer som er gjeldende. Relokalisering bør videre gjennomføres puljevis av hensyn til nasjonal kapasitet for registrering og mottak.

Planlegging av overføringen til Norge vil foretas av oppholdslandet med støtte fra IOM. Som en del av dette vil IOM blant annet avklare om kandidatene er 'fit to fly'. UDI og Politiet vil bli konsultert i denne prosessen. Etatene må avklare med IOM hvem som har ansvar for å beslutte og besørge ledsagelse av helsepersonell dersom helsetilstanden tilsier behov for dette.

Organisering av selve transporten vil bli foretatt av IOM i samarbeid med oppholdslandets myndigheter, og i dialog med PU.

Politiet bes om å besørge transport til Nasjonalt ankomstsenter eller annen egnet lokasjon, etter at søkerne ankommer Norge.

Politiet skal registrere aktuelle kandidater, herunder blant annet foreta eventuelle ytterligere avklaringer knyttet til identitet ved ankomst til Norge.

4. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

All nødvendig saksbehandling etter at asylsøkerne kommer til Norge, inkludert vedtaksfetting skal skje i henhold til gjeldende regelverk og prosedyrer for behandling av asylsaker. Overføring av inntil 200 personer må håndteres innenfor gjeldende budsjetttrammer, og skal i all hovedsak være innarbeidet i budsjettanslagene satt av til kvoten for overføringsflyktninger/ev. annen byrdedeling i 2022. Departementet er likevel kjent med at relokaliseringen kan føre til noe merarbeid. UDI og POD bes om å redegjøre for hvordan arbeidet ev. går på bekostning av andre oppgaver i virksomhetenes årsrapporter.

UDI bes om å holde departementet løpende orientert om planene for uttaket, ankomster og eventuelle utfordringer. Så snart UDI ser at antallet 200 er i ferd med å nås, skal departementet varsles.

5. IKRAFTTREDELSE

Instruksen trer i kraft straks og gjelder til den opphører eller erstattes av annen instruks.

Uttaket vil følge EUs standardprosedyrer med nasjonale tilpasninger som følger av denne instruksen. Det er de til enhver tid oppdaterte standardprosedylene som er gjeldende.

Med hilsen

Siw Skjold Lexau
avdelingsdirektør

Stine Münter
departementsrådgiver

Vedlegg:

EUs standardprosedyrer (Workflow for Voluntary Relocation)